

Subota, 31 Prosinac 2022

UTJECAJ PROJEKTA GORNJI HORIZONTI NA PODRUČJE DUBROVAČKO – NERETVANSKE ŽUPANIJE (VI)

Ana Musa: Na Gornjim horizontima su angažirani Kinezi, povratka nema, već su otvorili urede u Trebinju

Ana Musa

Fotografija iz osobne arhive

Piše: Nikolina Metković

Kao ekološka aktivistkinja pa potom i kao nezavisna vijećnica u skupštini Dubrovačko – neretvanske županije Ana Musa dugi je niz godina upozoravala na pogubne posljedice projekta Gornji horizonti na plodnu dolinu Neretve. Njezina višegodišnja borba rezultirala je nagradom grada Ploča za životno djelo koja je Ani Musi dodijeljena ove godine za zasluge na očuvanju prirode i zdravlja ljudi u dolini Neretve.

O hidroenergetskom projektu Gornji horizonti i danas ima isto, negativno mišljenje.

- O projektu Gornji horizonti, političarima naše Županije i onima na razini države, kad je taj projekt u pitanju, ne mogu ništa pozitivno reći. Moja je borba zapravo počela još 2007. kada su me aktivisti iz Zelene Neretve iz Konjica upoznali s negativnim posljedicama projekta Gornji horizonti. Saznanja o tom projektu koja su temeljena na istraživanjima brojnih znanstvenika su

me šokirala. To je projekt koji se razvija još od 60-tih godina prošlog stoljeća od vremena bivše Jugoslavije. Tada je naime kroz projekt Donji horizonti sagrađeno nekoliko hidroelektrana poput HE Trebišnjica I i II, HE Dubrovnik te crpna HE Čapljina. I tada su istraživanja ukazivala da će se prevođenjem voda uništiti dolina Neretve i školjkarstvo u Malostonskom zaljevu te dio Hercegovine oko Stoca u BiH, da će rijeka Bregava presušiti i nestati, ali unatoč upozorenjima i posljedicama koje se već osjećaju, u Republici Srpskoj se ne zaustavljaju već nastavljaju projekt Gornji horizonti u sklopu kojega trebaju izgraditi hidroelektrane Nevesinje, Dabar i Bileća, od kojih je najveća i najvažnija u tom sustavu HE Dabar. - kazala je Musa i dodala kako je sreća u nesreći što se taj projekt u RS-u razvija dosta sporo.

- Zbog nedostatka novca projekt Gornji horizonti u RS-u se ne odvija prema zadanom planu, ali dovodni tunel za HE Dabar je izgrađen, u njemu se radovi postupno privode kraju. Ekspropirali su hektare i hektare zemljišta te ih potom potopili radi potreba Gornjih horizonata. To je projekt kojim se sustavom tunela vode iz rijeke Neretve prevode u sliv Trebišnjice. Političari u RS-u svako malo znaju reći kako se od tog projekta neće odustati. Koncem prošle godine su s jednom kineskom kompanijom sklopili ugovor o gradnji i financiranju projekta i tu povratka nema. Kinezi su već otvorili svoje urede u Trebinju i jasno je da će oni, kad radove započnu, završiti u zadanom vremenu. Najbolji primjer kako oni rade je Pelješki most kojega su završili prije roka. - rekla je Musa.

- Iz RS-a tvrde kako će biti najveći izvoznici struje u regiji. To njihovo prevođenje voda iz sliva Neretve u sliv Trebišnjice ja zovem krađom jer oni vode iz Gatačkog i Nevesinjskog polja preko Dabarskog i Fatničkog polja prevode u akumulaciju Bilečkog jezera. Najvažnija u spletu hidroelektrana im je HE Dabar koja je trebala započeti s radom još 2016., ali ih je tužila Federacija BiH i zato kasne. No, cijelo su vrijeme radili, probili su tunel za HE Dabar i sad se čeka da u posao uvedu Kineze koji će graditi branu i hidorelektranu. - kazala je Musa koja smatra kako će oduzimanjem vode nastati nesagledive posljedice za dolinu Neretve i Malostonski zaljev.

- Ako bi se rijeci Neretvi i njenim pritokama Buni, Bunici i Begavi oduzelo oko šest milijardi prostornih metara vode, to bi bila katastrofa za poljoprivredu u dolini Neretve i školjkarstvo u Malostonskom zaljevu. Zagovornici Gornjih horizonata ističu da je to jedan jako dobar projekt i kažu da će se oduzeti 20 kubičnih metara vode po sekundi, odnosno 30 posto vodne površine Bune i Bunice. Smatram kako su Gornji horizonti za jug Hrvatske iznimno opasan projekt i župana Nikolu Dobrosravića sam s njime upoznala, a on tada navodno nije imao pojma što su to Gornji horizonti. Ne mogu shvatiti da župan, koji je prvi čovjek nakon premijera ne zna ništa. Inače, HEP i Elektroprivreda RS-a su čak potpisali memorandum o razumijevanju kojim je definirana buduća suradnja na izgradnji hidroelektrane Dubrovnik II kod Plata. - rekla je Musa, dodavši kako je riječ o posljednjoj od hidroelektrana u nizu, koja je iznimno važna za Gornje horizonte.

- Hidroelektrana Dubrovnik II bi bila na kraju niza tih hidroelektrana Gornjih horizonata i u Platu bi izlazila voda koju nama krađu iz Neretve i dijela BiH i to našoj Vladi ništa ne predstavlja. Da bi

se ostvarilo ulaganje u HE Dubrovnik II, Hrvatska treba dati suglasnost RS-u za nastavak druge faze projekta izgradnje te hidroelektrane. Taj postupak je usporila tragedija koja se dogodila u HE Dubrovnik. Treba pitati hrvatsku Vladu jesu li dali suglasnost da se vode iz sliva Neretve prevedu u sliv Trebišnjice. - istaknula je Musa.

U dolini Neretve, kazala je, negativne posljedice hidroenergetskog projekta kojega razvija Republika Srpska već se osjećaju.

- Naši lideri kažu kako se rade projekti navodnjavanja doline Neretve, pa odakle će dolaziti ta voda kad sada znamo da je more doprlo sve do Čapljine gdje ribari već godinama love lignje i hobotnice. Utjecaj mora na neretvanska polja već je godinama veliki problem jer je tlo već jako zaslanjeno. Stavljanje hidroelektrana na Gornjim horizontima u funkciju za nas u dolini Neretve značit će veliku katastrofu. Hrvatska je potpisnica ESPO konvencije o vodama i može puno toga učiniti kako bi se zaštitila, ali mi se čini da ne poduzima ništa. Čini mi se kako je ključno pitanje je li Hrvatska spremna žrtvovati oko 40.000 svojih stanovnika da bi dobila novac od prodaje struje iz Plata, iz hidroelektrana Dubrovnik I i II. - kazala je dugogodišnja ekološka aktivistica, negdašnja nezavisna vijećnica u Županijskoj skupštini i ovogodišnja dobitnica nagrade za životno djelo grada Ploča za zasluge u očuvanju prirode i zdravlja ljudi u dolini Neretve.

Sadržaj je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

**Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autorice*
